

Brändskogenin tuulivoimahanke, Närpiö, ympäristövaikutusten arviointiohjelma
Brändskogen vindkraftsprojekt, Närpes, program för miljökonsekvensbedömning
EPOELY/268/2023

Lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet/Utlåtanden, expertkommentarer och åsikter

Koosteesta on poistettu oheismateriaalit, linkit ja henkilötiedot./ I sammandraget har bifogat material, länkar och personuppgifter tagits bort.

Lausunnot

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Närpiössä sijaitsevan Brändskogenin tuulivoimahankeen YVA-ohjelman suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankeeseen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja

myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetysille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Tuulivoimaloiden vaikutusalueelle ei jatkossa käytetä tai rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät veloitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkökäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniiset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniiset vaatimukset.

Kustakin liittynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Brändskogenin tuulivoima-alueen kokoluokalla tarvitaan 400 kV liityntä.

Fingridillä ei ole muuta lausuttavaa tässä vaiheessa. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa. Huomiona muistutamme, että tässä YVA-menettelyä koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa tuulivoima-alueen YVA-ohjelmassa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin tarkemmin. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä.

Finlands viltcentral Kust-Österbotten

Finlands viltcentral konstaterar att programmet för miljökonsekvensbedömning för Brändskogens vindkraftspark i Närpes är uppgjort huvudsakligt och tillräckligt i den omfattning som ärendet förutsätter.

I programmet framgår att nödvändiga naturutredningar görs över projektets konsekvenser och att uppgifter om områdets villebråd och om områdets betydelse som jaktmark kommer att samlas in av de jaktlag som använder området. Tillsammans med statistiska uppgifter om villebråd som kommer att inbegäras av Naturresursinstitutet och uppgifter om viltfågel som insamlas vid en kartläggning av fågelbeståndet kommer detta att ge en tillräcklig bild av värdefulla viltområden på planeområdet.

Finlands viltcentral har inte anledning att uppskatta situationen på annat vis än de som uppgjort program för miljökonsekvensbedömning.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Brändskogenin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Ilmatieteen laitos kuitenkin toteaa, että alueen tuulivoimalamäärä on lisääntynyt merkittävästi ja puistot ovat toistensa vieressä. Vaikka voimalat ovat yli 70 km etäisyydellä säätutkasta, ne näkyvät tutkimuksissa tietyissä sääolosuhteissa.

Kauhajoen kaupunki, ympäristöpalvelut

Vt. ympäristöpäällikön ehdotus: Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojelu on tutustunut esillä olleisiin hanketta koskeviin asiakirjoihin ja niiden perusteella haluaa lausua seuraavasti:

Teuvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut ottaa lausunnossaan kantaa vain Teuvan kunnan alueelle ulottuviin vaikutuksiin. Tuulivoimapuiston hankealueelta

Teuvan kunnan rajalle matkaa 7–10 km. Tuulivoimaloiden vaikutus Teuvan kunnan alueella katsotaan olevan vähäinen. Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut muistuttaa kuitenkin, että vaikutustenarviointi, etenkin tuulivoimaloiden vaikutukset maisemaan, on huomioitava myös Teuvan kunnan puoleisen asutuksen suunnalta.

Hankkeen sähkönsiirto vaihtoehtoisissa on kuitenkin suuri vaikutus myös Teuvan kunnalle. Sähkönsiirron ensimmäisenä vaihtoehtona (SVE 1) hankealueelta rakennettaisiin uusi ilmajohto Kärppiön sähköasemalle Teuvan kunnan puolelle. Reitin koko pituus olisi noin 30 km, josta ensimmäiset 17 km rakennettaisiin uutta johtokäytävää ja viimeisen 13 km osuudelta liityttäisiin jo olemassa olevaan Fingrid Oy:n Kärppiö-Tuovila johtokäytävään. Jo olemassa olevaa johtokäytävää levennettäisiin tarpeen mukaan. Sähkönsiirto reitti kulkisi Närpiön puolelta Teuvan puolelle Horonkylän itäpuolelta. Uutta johtokäytävää rakennettaisiin Teuvan kunnan puolelle noin 3–4 km. Kauhajoen ympäristöpalvelut vaatii, että sähkönsiirtovaihtoehtoja tarkasteltaisiin tarkemmin ja huomioitaisiin eri vaihtoehtojen kohdalla niiden kokonaisvaikutukset ympäristöön. Sähkönsiirron ensimmäisen (SVE1) vaihtoehdon ympäristövaikutusten arvioinnin kohdalla tulee erityisesti huomioida alueen vakituiset sekä loma-asukkaat. Lähimmät vakituiset asutukset sekä loma-asunnot sijaitsevat n. 200 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtoreitistä. Sähkönsiirron vaihtoehtoja tarkasteltaessa on huomioitava myös alueen FINIBA-hankkeen kansallisesti tärkeät lintualueet, joita sijoittuu voimajohdon reitille. Maaperän osalta on syytä tutkia happamien sulfiittimaiden esiintyminen alueella.

Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut varaa jatkossa oikeuden tutustua tuotettuihin tarkennettuihin suunnitelmiin ja vaikutustenarviointeihin ja lausua niistä.

Käsittely: Vs. ympäristötarkastaja esitteli asian. Ympäristölautakunta päätti lisätä lausuntoon, että Fingridin voimajohdon sähkönsiirtokapasiteetti täytyy selvittää, onko se riittävä hankkeen sähköntuotannolle. Jos on tarve lisätä kapasiteettia, niin maa- ja metsäalue pitää ostaa tai vuokrata maanomistajilta käypään hintaan.

Ympäristölautakunnan päätös: Hyväksyttiin.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Brändskogenin tuulivoimahankealue sijoittuu Vaasan lentoaseman lähestymisalueelle EFVA TMA. Alueella on korkeusrajoitus, joka on rajoittavampi kuin YVA-ohjelmassa mainittu korkeusrajoitusalue. Rajoituksella on vaikutusta sallittavaan voimakorkeuteen. Tarkempi vaikutusarvio sallittavasta korkeudesta on tehtävissä lentoesteluprosessin avulla.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloidensijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200-300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin

30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa VE1 (45 voimalaa) ja VE2 9 (voimalaa). Hanke on laaja ja on hyvä, että tarkastellaan kahta eri mittakaavan hankevaihtoehtoa.

Hankealueelle on suunniteltu toteutettavaksi maastokaudella 2023 kevät- ja syysmuutonseuranta, pesimälinnustoselvitys ja metsojen soidinpaikkaselvitys. Hankealueelle on tehty lumijälkilaskenta 2023 ajaen kahdesti alueen metsäteitä pitkin ja hiihtäen hankealueella sijaitseva suoalue.

Hankealue sijaitsee Närvijoki-Pörtömin susireviirillä ja hankealueen ympärille sijoittuu myös muita susireviirejä. Hankealueella ja/tai sen läheisyydessä on havaittu kaikkia neljää suurpetoa (ahma, ilves, susi ja karhu, luonnonvaratieto.luke.fi).

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Luontoselvityksissä ei myöskään tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Suurpetojen osalta Luke huomauttaa, että suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää.

Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Myös mahdollinen läheisiin Natura-alueisiin kohdistuva meluhäiriö tulee huomioida selostusvaiheessa.

Hankealueen läheisyydessä (20 km säteellä) on 13 eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita (kts. Kuva 5-5. Hankealueen lähellä suunnitteilla, rakenteilla tai tuotannossa olevat tuulivoimahankkeet). Hankkeen YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinuilla, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealue sijoittuu Närvijoki-Pörtömin susireviirille ja alueella saattaa esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Suurpetojen osalta tehdyt ja suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida näiden selvitysten avulla määrittää. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Maalahden kunta, kunnanhallitus

Maalahden kunta on tutustunut aineistoon. Kunta haluaa painottaa, että on tärkeää kartoittaa melu- ja välkevaikutukset, jotka voivat vaikuttaa hankealueen lähistön asukkaisiin, Maalahden osalta etenkin Petolahden Nybyn ja Rainebäckin (2–5 km hankealueelta) asukkaisiin. Myös Takanebackenin tuulivoimapuiston kumulatiiviset vaikutukset tulisi huomioida. Muilta osin Maalahden kunnalla ei ole kommentoitavaa. Liitteet: - lausuntopyyntö - ympäristövaikutusten arviointiohjelma.

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus antaa edellä olevan valmistelun lausuntonaan.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Metsähallitus

Hankealuetta lähin Natura 2000 -alue on Risnäsmissen (FI0800020, SAC) n. 100 metrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Risnäsmissen on lähes kokonaan perustettu yksityismaiden luonnonsuojelualueeksi. Natura-alueella ja osittain myös sen ulkopuolella sijaitsee Metsähallituksen suojeluun varattu kiinteistö, josta tullaan niin ikään perustamaan lakisääteinen luonnonsuojelualue. Viiden kilometrin säteelle hankealueesta sijoittuvat lisäksi Hinjärven (FI0800059, SAC/SPA), Kajaneskogenin (FI0800157, SAC), Sanemossenin (FI0800021, SAC/SPA) sekä Kackurmossenin (FI0800018, SAC/SPA) Natura-alueet. Sähkönsiirtoreitti SVE1 sivuaa Varisnevan Natura-aluetta (FI0800015, SAC) lähimmillään n. 70 m etäisyydeltä. Etenkin Risnäsmissenilla pesii arvokasta lintulajistoa. Tästä syystä lintuinventoinnit on syytä tehdä huolellisesti ja kiinnittää erityishuomiota tuulivoimahankkeen vaikutuksista Risnäsmissenin lintulajistoon.

Hankealueen pohjoisosassa sijaitsee Metsähallituksen hallinnoima suojeluun varattu Metso-kiinteistö. Kiinteistön luontotyytit ovat lehtomaista kangasta, mustikkatyyppiä ja turvekangasta. Rakenteeltaan metsä on sekametsää, jossa puusto on paikoin järeää. Alueelta on myös yksi liito-oravahavainto. Metsähallitus katsoo, että kyseinen suojeluun varattu kiinteistö tulisi rajata pois hankealueesta ja varmistua siitä, että tuulivoimahankkeesta ei synny haitallisia vaikutuksia mm. liito-oravalle. YVA-ohjelman sivulla 110 todetaan, että ”Alustavan tarkastelun perusteella yhteisvaikutuksia voi kohdistua linnustoon, maisemaan sekä elinoloihin ja viihtyvyyteen”. Metsähallitus huomauttaa, että haitallisia yhteisvaikutuksia voi syntyä myös liito-oravalle. Lajin vaatimat ekologiset käytävät tulisi huomioida hankesuunnittelussa. Metsähallitus kiinnittää huomiota myös liito-oravainventointiin varattuun neljään maastopäivään, mikä saattaa olla hankealueen ja sähkönsiirtoreittien koko huomioiden liian vähän.

Hankealue sijaitsee kahden susireviirin alueella tai välittömällä vaikutusetäisyydellä. Hankkeen vaikutukset sekä alueen hankkeiden yhteisvaikutukset suteen tulee arvioida huolellisesti.

YVA-ohjelman sivulla 57 kuvataan petolintuseurantaa: ”Sääksien ja kotkien osalta tehdään tarvittaessa lentotarkkailua, mikäli pesät ja/tai reviirit ovat käytössä.”. Metsähallitus huomauttaa, että sääksen ja kotkien

pesinnät saattavat joinakin vuosina epäonnistua, mikä ei tarkoita sitä että pesä tai reviiri olisi pysyvästi hylätty. Pesintä saattaa inventoinnista seuraavana vuonna onnistua.

YVA-ohjelman sivulla 56 todetaan, että ”Suupohjan MAALI-raportti ei ole valmistunut, joten MAALI-alueita ei ole olemassa ko. alueella”. Metsähallitus huomauttaa, että raportin keskeneräisyydestä huolimatta alueella saattaa sijaita maakunnallisesti arvokkaita lintualueita.

Natur och Miljö rf

Natur och Miljö vill i första hand framföra att bedömningen av möjliga områden för vindkraft bör grunda sig i en ikraftvarande landskapsplan för området.

Natur och Miljö framhåller vikten av en både landskapsmässig och ekologisk helhetssyn då vindparker planeras och utvärderas. De kumulativa effekterna på naturvärdena, däribland splittringen av naturmiljöer, av utbyggnaden av många enskilda vindkraftsparker inom ett begränsat område i Sydösterbotten är viktiga att beaktas på landskapsnivå.

Österbottens landskapsplan 2040 tillämpas för det område som nu granskas. Inget vindkraftsparkområde finns anvisat i den gällande landskapsplanen för området. Beredningen av Österbottens nya landskapsplan 2050 pågår fortfarande. I utkastet till ny landskapsplan föreslås att en begränsad del av område nr 77, ska fortsatt utredas för möjlig ny vindkraft.

Natur och Miljö understryker att området berörs bland annat av huvudflyttstråk för flyttfåglar. Alldeles i anslutning till projektområdet finns enligt tidigare utredningar ekologiskt värdefulla, känsliga naturområden. Dessa naturvärden liksom naturobjekt som ska utredas på området får inte försvagas genom en utbyggnad av ny vindkraft eller ny infrastruktur i området. Utbyggnaden av vindkraft med infrastruktur ska prioriteras på områden där naturvärdena redan från tidigare är svaga eller utbyggda med infrastruktur.

Naturtyper som ska visas särskild hänsyn är gammal skog, källor, bäckar och andra vattendrag eller våtmarker och bergslandskap. Vindkraft ska inte placeras på eller i nära anslutning till dessa, på ett sådant sätt att dessa naturtyper eller landskap och områdets olika arter och områdets ekosystemtjänster eller naturbaserade lösningar försvagas, hotas av försvagning eller förstörs på kort sikt, längre sikt eller permanent. Den ekologiska försiktighetsprincipen ska styra all bebyggelse och utplacering vindkraftverk och principen gäller också för landskapets ekonomiska och sociala förmåga att återhämta sig.

Vår lokalförening Sydbottens Natur och Miljö rf. lämnar in ett eget utlåtande med detaljerad information.

Pohjanmaan museo

Pohjanmaan aluevastuumuseo on tutustunut Brändskogenin hankkeesta tehtyyn ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja lausuu seuraavaa. Museo toteaa aluksi, että 9.3.2023 pidetyn viranomaiskokouksen puheenvuoroista on luettavissa hankkeen mitoituksen karikat suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan ja maisemaan.

Museo katsoo, että laajemman vaihtoehdon haitalliset maisemavaikutusten voi sähkönsiirto mukaan luettuna olettaa muodostuvat merkittäviksi ja summattuna muiden tuulivoimahankkeiden kanssa voi haittojen merkittävyyden olettaa vain kasvavan. Museo painottaa, että toteuttamiskelpoisten suunnitteluvaihtoehtojen tulee lähteä voimassa olevasta tilanteesta eikä maakuntakaavan suuntaa antavaa rajausta voi venyttää kattamaan laajuudeltaan moninkertaista aluetta ja varsinkaan, kun suunta on otettu kohti asutusta ja kulttuurimaisemaa. Museon näkemyksen mukaan vain seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen ympärille rakentuvat kooltaan rajatut hankkeet näyttävät

mahdollisilta ja erityisesti siten, että tuulivoima-alueen kytkeminen valtakunnan verkkoon voidaan tehdä haitat minimoiden.

Museo toteaa lopuksi, että itse YVA-ohjelmassa, joka on vasta suunnitelma vaikutusten arvioinnin toteuttamisesta, ei ole sinänsä huomautettavaa - tiedossa olevat suojeluarvot on tunnistettu ja lisäselvityksiä tehdään tarpeen mukaan, kuten kuuluukin.

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti

YVA-ohjelmasta Ympäristövaikutusten arviointiohjelman luvussa 28 on käsitelty tuulivoimarakentamisen vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan sekä todettu, että tuulivoimapuiston vaikutukset selvitetään pyytämällä lausunto Pääesikunnalta. Hankevastaavan tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslausekanta ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä. Pääesikunnalta tulee saada uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista, jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyytyslausekannan mukaisista tiedoista. Lisäksi Puolustusvoimat toteaa, että YVA-hankkeen laajuudesta poiketen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslausekannalla ei oteta kantaa sähkönsiirron mahdollisiin vaikutuksiin.

2. Logistiikkarykmentti vastaa Puolustusvoimien alueidenkäytön edunvalvonnasta Pohjanmaan maakunnan alueella. Lausuntopyyntöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU. Lisätiedot/ tiedustelut osoitteella: tuulivoimalausunnot@mil.fi.

Seinäjoen kaupunki, Seinäjoen museot

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

YVA-menettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. YVA-ohjelmassa on kuvailtu hanke ja sen vaihtoehdot. Arviointiohjelmassa on tunnistettu vaikutuksien kohdistuvan merkittävästi maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä lisäksi muun muassa maankäyttöön, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Lisäksi yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ovat keskeisiä. Hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on tarkoitus laatia maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, näkyvyysanalyysi maastomallin avulla sekä valokuvasoitteita.

Vaikutustenarviointi on tarkoitus ulottaa niin laajalle, ettei merkittäviä ympäristövaikutuksia ilmenisi tarkasteltavan alueen ulkopuolella. Lähimaiseman vaikutustenarviointi (s. 35) on tarkoitus ulottaa noin 2-3 kilometrin päähän. Kaukomaisematarkastelu alkaa yli kuuden kilometrin etäisyydeltä, mutta samalla voimalaitoksen todetaan näkyvän jopa 40 kilometrin etäisyydelle. Vaikutustenarvioinnin tarkasteluetäisyydet esitetään tästä poiketen sivulla 87.

Voimajohdon osalta maisemavaikutusalueina käytetään etäisyysvyöhykkeitä:

- välitön vaikutusalue (etäisyys voimajohtopylvästä noin 50 metriä)
- lähialue (etäisyys voimajohtopylvästä noin 200 metriä)
- kaukoalue (etäisyys voimajohtopylvästä 200 metriä- 2 kilometriä)

Museon näkemyksen mukaan voimajohdon kaukomaiseman vaikutusalue on rajattu liian suppeaksi. Avoimessa maisemassa vaikutusalue on laajempi.

Taulukossa 17-1. on esitetty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet ja kohteet noin 20 km etäisyydellä suunnitellusta hankealueesta. Taulukosta puuttuvat Etelä-Pohjanmaan maakunnalliset arvoalueet. Selvitysaineistossa tulee huomioida Etelä-Pohjanmaan

maakuntakaavan selvitykset maisemien ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta sekä myös paikallisesti arvokas rakennusperintö.

Hankkeen vaikutusten merkittävyys arvioidaan lopuksi kokonaisuutena ja yhteisvaikutusten osalta. Suunniteltava tuulivoimahanke on maksimikoossa toteutuessaan merkittävän laaja. Voimalan 300 metriä korkeat tuulivoimalat ulottavat maisemalliset vaikutuksensa Närpiöstä myös laajalle alueelle naapurimaakuntaan Etelä-Pohjanmaalle. Hankealueen läheltä suunnitteilla, rakenteilla tai tuotannossa olevien tuulivoimahankkeiden tiedot (s. 24 ja 78- 79) tulee päivittää.

Sähkönsiirron osalta 600 metriä pitkä maakaapelointi vaikuttaa maisemallisesti paremmalta vaihtoehdolta kuin 30 kilometriä pitkä, uusi 110 kV:n voimajohto hankealueelta Teuvan Kärppiön sähköasemalle. Uusi voimajohto rakennettaisiin maakuntarajalta Horonkylän itäpuolelle, minkä jälkeen se kulkisi 13 km olemassa olevan Fingrid Oy:n Kärppiö-Tuovila voimajohdon rinnalta siten, että nykyistä johtoaukeaa levennettäisiin länteen. Sähkönsiirtoreitin SVE1 varrella asunnot ja lomarakennukset keskittyvät Etelä-Pohjanmaan osalla Horonkylään ja lähimmät niistä sijaitsevat vain noin 200 metrin etäisyydellä voimajohtoreitistä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

YVA-ohjelman kohdan 18. 2. mukaan hankkeessa toteutetaan arkeologinen inventointi, joka kattaa hankealueen ja suunnitellut sähkönsiirtoreitit. Museo pitää inventointia tärkeänä arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin ja hankkeen jatkosuunnittelun kannalta. YVA-ohjelmassa ei mainita, miten leveällä vyöhykkeellä sähkönsiirtoreittien inventointia tehdään. Museo suosittelee, että maastoinventointi kattaa vähintään YVA-ohjelman kohdassa 7. 6. mainitun sähkönsiirtoreitin lähialueen (etäisyys voimajohtopylvästä noin 200 m). Inventoinnissa on noudatettava Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (Museovirasto 2020). Laatuohjeisiin viitaten museo muistuttaa, että inventointiraportin on sisällettävä kartat maastossa tarkastetuista alueista (ns. jälkilokikartat), jotta selvityksen riittävyys voidaan arvioida alueellisissa vastuumuseoissa.

Suomen Erillisverkot

Viitaten lausuntopyyntöönne 16.8.2023 koskien Brändskogenin tuulivoimahankeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

SLL Pohjanmaan piiri on 31.8.2023 linjannut hallituksen kokouksessaan, ettei se tule puoltamaan yhtään tuulivoimahanketta, joka sijoittuu noin kahden kilometrin etäisyydelle

- pohjavesialueesta

”Hankealueella sijaitsee kaksi pohjavesialuetta (Kuva 9-1). Hankealueen pohjoisosassa osin hankealueelle ulottuu Storstenrösbackenin pohjavesialue, joka on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi (luokka 1, 1047551). Hankealueen kaakkoisosassa myös osin hankealueelle ulottuu Timmeråsenin pohjavesialue, joka on myös luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi (luokka 1, 1054506). Sähkönsiirtoreitti SVE1 sivuaa Källmossan vedenhankinnalle tärkeää pohjavesialuetta (luokka 1, 1054502)”.

30 km säteellä on tuotannossa, rakenteilla tai YVA/kaava noin 288 tuulivoimalaa. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia tulee tarkastella kokonaisuus huomioiden. Yhteisvaikutusten määrää ja laajuutta ei voida tietää tai täysin ennustaa. Suomen olosuhteissa ei ole tutkittua tietoa tuulivoiman vaikutuksista eliöihin.

Myös tieto lähemmäksi olevien tuulivoimaloiden melun vaikutuksesta puuttuu. Miten tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutukset otetaan huomioon konkreettisesti?

Tuulivoimalabuumi on paitsi paikallinen myös maakunnallinen uhka luonnolle ja asutusalueille SLL:n Pohjanmaan piiri on kerännyt alueellaan käytössä olevat, rakenteilla olevat ja suunnitteilla olevat tuulivoimat (9.8.2023). Yhteensä Pohjanmaan maakuntien alueelle on tulossa arviolta noin 6.000 tuulivoimalaa. Ala on ylikuumentunut paikoin pahasti. Meidän arviomme mukaan kaavoittajien pitäisi toimia vastuullisemmin ja hillitä tuulivoiman etenemistä, kunnes sen luvitus on asianmukainen ja tiedot ympäristövaikutuksista on perusteellisesti selvitetty.

Ainakin kaksi asiaa on syytä huomioida:

1. Sähkön siirtolinjat tulee pyrkiä sijoittamaan nykyisille sähkölinjoille. Samoin eri tuulivoimayhtiöiden siirtolinjat tulee maakuntakaavassa sijoittaa yhteisille linjoille, ei kunkin voimayhtiön omille linjoille.
2. Tärkeille lintualueille ja muuttoreiteille ei tule sijoittaa tuulivoima-alueita.

Pohjalaiskuntien kokonaiskuvaa katsottaessa ja tuulivoima-alueiden rakentuessa silmien eteen avautuu melkoinen puhtaan energian Eiffel-tornien viidakko, joka laajasti heikentää sekä luontoarvoja että asumisviihtyisyyttä.

Uusi luonnonsuojelulaki astui voimaan 1.6.2023. Varovaisuusperiaatteen mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan, vaikka tieteellistä varmuutta kielteisistä luontovaikutuksista ei vielä olisi.

Lajitietokeskuksella eivät ole kaikki liito-oravan elinolopiirit tiedossa vaan yleensä jokunen prosentti. Jo varovaisuusperiaatteen mukaisesti liito-oravakartoituksia tulee tehostaa ja jatkaa, jotta nimenomaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan paikallistaa. Lisäksi Liito-oravien esiintyminen tulee selvittää useina peräkkäisinä vuosina, jotta saadaan tarkempi kuva elinpiireistä. Yhden naaraan lisääntymis- ja levähdyspaikat vaihtelevat ja niiden koko on 4–6 hehtaaria, joten lisääntymis- ja levähdyspaikan turvaamiseksi ja varmistamiseksi, tulee jäädä riittävästi lisääntymismetsää mutta myös vaellusreittejä (Wistbacka, Ralf, Uhanalaisen liito-oravan (*Pteromys volans*) populaatioiden seuranta ja suojelu – viitteitä kestävästä metsätalouden kehittämistyölle. Oulun yliopiston tutkijakoulu; Oulun yliopisto, Luonnontieteellinen tiedekunta Acta Univ. Oul. A 781, 2023).

Lumijälkilaskennoissa hankealueella todettiin esiintyvän monien eläinten jälkiä. Odotamme lisäselvityksiä sekä täydennystä luonnontilaan ja eläimistöön. Lisäksi hankealue on useamman linnun muuttoreitillä. Nykytutkimuksen mukaan kuitenkin monet lajit eivät pysty palaamaan, koska niiden reviirit ovat käyneet liian ahtaiksi. Lisäksi elinympäristöjä häviää ja niiden laatu muuttuu heikommaksi. Osa muutoksista on lopullisia.

Koko Brändskogenin lähialue on täynnä erivaiheisia tuulivoimahankkeita. Mihin eläimet siirtyvät, jos nämä kaikki tuulivoimalat rakennetaan? Monet lajit tarvitsevat laajoja yhtenäisiä luontoalueita ja viherkäytäviä.

Ekologinen tutkimus ei ehdi tuulivoimakaavoituksen mukaan. Nykyään luontoselvitykset tehdään, mutta niissä ei varsinaisesti oteta kantaa siihen, soveltuuko alue tuulivoiman tuotantoon. Koko Suomi varmasti tuulisuuden perusteella soveltuu, mutta lajien ja elinympäristöjen esiintyminen ja uhanalaisuus määrittelevät lopulta, mihin voidaan rakentaa tuulivoimaa. Tuulivoimaloiden teknisen käyttöiän arvellaan olevan noin 30–35 vuotta. Kuitenkin nyt on jouduttu purkamaan vähemmän käytössä olleita voimaloita. Varovaisuusperiaatteen myötä SLL Pohjanmaan piirin kanta on VEO, ettei hanketta toteuteta.

Jos tuulivoimaa rakennetaan, tulee sen maankäyttö kompensoida riittävän laajasti ekologisen kompensaation keinoin, suojelemalla samalta seudulta laajoja metsä- ja suoalueita, joita häviää tuulivoiman

alle. Kompensatioalueen tulee olla laajempi kuin hankealueen, koska luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemien laatu heikkenee merkittävästi rakennusvaiheessa tuulivoimaalueella, eikä se palaudu koskaan entiselleen. Tuulivoimavapaita alueita tulee löytyä joka kunnasta, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Nykyiset biodiversiteettitavoitteet ja tuulivoimantuotanto ovat selkeästi ristiriidassa keskenään.

SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä siirtymä on muutos kohti kestäväää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen. Se nojaa kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin. Siirtymä onnistuu vain, kun ilmaston rinnalla huomioidaan muut ympäristö- ja luontovaikutukset.

Sydbottens Natur och Miljö r.f.

Sydbottens Natur och Miljö r.f. konstaterar att Österbottens landskapsplan 2040 är i kraft på området. Inget vindkraftsparkområde finns anvisat i den för området. Beredningen av Österbottens landskapsplan 2050 har inletts, utkastskedet har slutförts. Ett vindkraftverksområde, utredningsområde nr 77, ingår i den. Rekommenderas till förslagsfasen att en begränsad del av nr 77 för den fortsatta planeringen. I samband med planen har en Natura-konsekvensbedömning gjorts för 20 fastlands vindkrafts-område. I samband med den har en kollisions- och populationsmodellering gjorts. Resultaten av dessa beaktas i utvärderingen av konsekvenserna vid beredningen av planen. Hörande om Naturakonsekvensbedömningen är på gång. Denna utvärdering görs på landskapsnivå utgående från uppgifter som den grundar sig. I den fortsatta planeringen på lägre nivå preciseras uppgifter med detaljerade uppgifter om vindkraftsområdet. Vi vill påstå att utvärderingen på landskapsnivå inte automatiskt innebär, att Naturabedömning eller Naturabedömningsbedömningsprövning i MKB processen eller vid den detaljerade planeringen på delgeneral- eller detaljplannivå, inte skulle behövas. Enligt mötet för allmänheten 29.8.2023 kommer en behovsprövning för Natura bedömning att göras i MKB-förfarandet. Det är för tidigt att ta ställning till det då det inte ens finns en landskapsplan i kraft som anvisar vindkraftsområde för projektområdet.

Processen med MKB inleds innan det ens finns något godkänt vindkraftsparkområde i den kommande landskapsplanen d.v.s. projektören går händelserna i förväg. Delgeneralplanförfarandet i Närpes stad är för nuvarande i inledningsfasen.

Vissa mera detaljerade ställningstaganden

Bedömning av konsekvenserna gällande olika naturvärden bör kompletteras. Konsekvenserna för bl.a.naturtyper skyddade av lag, hotade naturtyper, habitatdirektivets naturtyper, särskilt viktiga naturobjekt för den biologiska mångfalden, naturobjekt som tryggar och stöder den biologiska mångfalden, naturhelheter som bildar ekologiska nätverk, Finlands internationella särskilda ansvarsarter, fågel- och habitatdirektivets arter, hotklassificerade arter, regionalt hotade arter måste bedömas.

Uppföljningen av konsekvenserna och uppgörande av plan för det måste kompletteras. I uppföljningsplanen måste det framgå vem som övervakar att uppföljningsplanen av miljökonsekvenserna följs och vilka är sanktionerna om ifråga varande plan inte förverkligas. Vilken är uppföljningsplanens rättsliga status? Finns det en myndighet som har en enhetlig översyn över vilka konsekvenser vindkraftsparken har i olika skeden och vilken myndighet ingriper om det sker sådana konsekvenser som inte är godkännbara? Är det närmast genom klagomål och begäran om polisutredningar som övervakningen i praktiken sker? För nuvarande verkar det som om tillsynen av anläggande och driften ligger i stort sett på projektören, som även kan förändras. I så fall att det finns tillsyn som inte syns utåt är den splittrad och myndighet som har ett övergripande tillsynsansvar tycks lysa med sin frånvaro.

Det står i MKB programmet att det ingår i bygglovets att följa upp bygglovets villkor. Emellertid är det begränsat vilka villkor som kan ges i ett bygglov. På detta finns det prejudikat. Det bör utredas vilka villkor

kan ges i ett bygglov, vilka i ett miljötillstånd – det är stor skillnad beroende på markanvändnings- och bygglagens (skild bygglag träder i kraft 1.1.2024) olika syften. Delgeneralplanen har planbestämmelser och planbeteckningar som gäller, vilka övervakas av stadens planläggningsmyndighet igen. Särskilt uppföljningen av konsekvenserna för naturvärdena t.ex. påverkan på fågelflyttningen och häckande fåglar samt på de s.k. luo-områden som vanligen anges i delgeneralplanen, men som har svag skyddsställning i verkligheten, måste klarläggas i uppföljningsplanen tydligt och klart. Har kriterierna för skyddsvärdena för vilka luo-områdena grundats uppfyllts t.ex. för flygekorrebiotoperna och livsmiljöerna enligt skogslagen. Finns luo-områdena överhuvudtaget kvar?

En korrigerig: Det är Närpes stads miljövårdsmyndighet d.v.s. Västkustens miljöenhet och tjänsteinnehavare, som bedömer på tjänstens vägnar om det krävs miljötillstånd för respektive vindkraftverk.

I listan på utredningar saknas åtminstone utredning av följande: Rovfåglar och deras flygmönster samt sotnätfjäril. Gällande hönsfåglars revir och spelplatser måste de kartläggas enligt anvisningarna för ändamålet för möjliga förekomster av tjäder, orre, järpe, dalripa, fasan och raphöns och vaktel. Naturkonsekvenserna bör bedömas ändamålsenligt.

En utredning av mängden marksubstans som behövs för projektet och varifrån det tas. Det ska säkerställas att inte vindkraftverksplatser placeras intill berg avsiktligt för att brytas ner i omfattande grad för att få marksubstans till byggnationer eller för vägarna som byggs och breddas (kanske mer än behövs) eller rätas ut d.v.s det ska säkerställas att de inte byggs medvetet där det finns berg att brytas ner och krossas. Dessa värdefulla berg med karg och torr moskog kan ha besparats enligt skogslagen och i s.k. riksomfattande POSKI projekten (1 -2) kan ha ansetts ha sådana naturvärden som hotade naturtyper eller hotklassificerade arter eller landskapsvärden så, att de inte ska brytas. Kabeldragningarna har i något projekt blivit lika breda som vägen, vilket sker helt utan att någon myndighet ingriper. Sådant förfarande är inte godkänt. De breda kabeldragningsvägarna kan sedan ha använts till att dumpa överlopps markmaterial t.ex. från sumpiga ställen på byggplatser eller vägbyggen, vilken inte heller är godkänt.

Det behövs även utredningar om mängden överloppsmark (avfallsmarksubstans) som bildas och dess avfallshantering. För deponering av ren avfallsjord behövs miljötillstånd.

För varje skild undersökning eller utredning kräver vi att en skild inventeringsrapport ska uppgöras. Det ska gå att granska, att de olika undersökningarna och utredningarna samt naturinventeringarna och -kartläggningarna följer anvisningarna för respektive kartläggningsmetod och den s.k. LUOPAS-handboken (SYKE rapport 47/2021). Alla utredningar, undersökningar, inventeringar och kartläggningar bör vara sakkunnigt, tillräckligt omfattande och noggrant uppgjorda. En ändamålsenlig utvärdering av naturkonsekvensbedömning bör ingå i de enskilda naturutredningarna.

De utredningar som görs i MKB förfarande har enligt vår erfarenhet varit för översiktliga och otillräckliga för planläggningsförfarandet i de vindkraftsprojekt vi bekantat oss med. MKB-förfarandet görs på basen av MKB lagstiftningen. Kraven på innehåll och utredningarnas tillräcklighet och konsekvensbedömningens ändamålsenlighet måste avgöras på basen av markanvändnings- och bygglagen vid uppgörande av delgeneralplan för vindkraft. Då det kan beviljas bygglov direkt på basen av planen, måste dessutom de särskilda innehållskraven enligt 77 b § bl.a. om att vindkraften lämpar sig för landskapet och omgivningen uppfyllas.

Enligt mötet för allmänheten 29.8.2023 kom det fram av projektören att fältundersökningarna inte kommer att beakta specifikt vindkraftsplatserna. Vi kräver att naturvärdena måste granskas på alla platser med omgivning som berörs av byggnationer och deras omgivning. Med olika byggnationer avses vindkraftverk platser samt de områden de kan flyttas inom, tornens upplyftningsplatser, monterings- och lagringsplatser, el stationsområden, kontors- och barackområden, breddningen av vägar, kabeldragningar, luftledningsområden, nya vägar etc. Det ska framgå vilka vägar som kommer att rätas ut och t.ex. vilken slags

natur kommer i vägen, var finns det berg i vägen som måste brytas. Om det finns risk för artesiska källor vid byggandet ska det redas ut, detta borde inte få förekomma alls. I något projekt vi känner till har projektören rätat ut vägen och då det fanns flygekorrar vid den planerade nya vägsträckningen kan de hamna att söka undantagstillstånd enligt naturvårdslagen av NTM-centralen. Redan i MKB:s förfarandet bör behovet att räta ut vägar, brytning av berg m.m. vara klart, inte först i anläggningsskedet, så att sådana situationer undviks, undantagstillstånd enligt naturvårdslagen ska vara sista alternativet. Den skyddande intakta zonen ska bevaras intakt och tillräckligt brett omkring beroende på hur känsligt det ifråga varande naturobjektet är, exempelvis en källa, ett källförande skogskärr med rännilar och källor är känsligt och skyddsbråden kring det måste vara brett. Även skyddsvärda bergsområden kan sträcka sig vida omkring och måste förses med en tillräckligt bred intakt skyddszon så, att det inte blir brutet i kanterna och dess landskapliga och naturmässiga karaktär förstört.

Hänvisar till utredningar som gjorts här tills i samband med uppgörande av Österbottens landskapsplan 2050. Det framgår vilka värdefulla känsliga naturområden finns alldeles i projektområdets omgivning. Området som numreras nr 77 i utredningar om potentiella vindkraftsområden minskades och klassades till klass 3. Österbottens landskapsplan 2050 är under beredning (utkastskedet har varit till påseende i år).

<https://www.obotnia.fi/omradesplanering/osterbottens-landskapsplan2050/utredningar>

https://www.obotnia.fi/assets/Sidor/1/206/Liite_3_Pohjanmaanpotentiaalisten_tuulivoima_alueiden_vaikutusten_arviointi.pdf

https://www.obotnia.fi/assets/Sidor/1/261/B_116_JULKINEN_Etela_Pohjanmaan_ja_Pohjanmaan_maakuntakaavojen_tuulivoima_alueiden_Natura_alueisiin_kohdistuvien_vaikutusten_arviointi.pdf

I en av dessa utredningar har det listats vilka skyddszonerna som används till olika exempel på känsliga naturobjekt. Skulle dessa skyddszoner lämpa sig för vindkraftsprojektet? (Se kapitel 7.8 i MKB programmet.) Vi vill uppmärksamma på att vindkraftsparker inte kan jämföras med vanligt skogsbruk. Skogen kanske inte kalavverkas alltid, skogen växer upp medan vindkraftsparker är i drift upp till 50 år. Skogen fragmenteras av alla vägar och vindkraftplatser o.a. byggnationer med kala platser. Vindkraftsparkområden kan hellre jämföras med större industribyggnadskomplex som är utspridda på vidsträckt område. Det kan ske hydrologiska konsekvenser på avrinningsområdena för och effekter på mikroklimatet på naturtyperna i omgivningen och risk för betydande negativa konsekvenser för respektive naturtyp och dess ekosystemfunktioner.

Gällande influensområdet på naturmiljön, enligt det som framförs ovan, beror det på vilket naturobjekt det är fråga om och hur känsligt det är. Beträffande den senaste vindkraftsparken som vi studerat, har den platsen inom vilken tornet fritt kan placeras 200 meters radie d.v.s. den sammanlagda arealen blir 12,5 ha. Dessutom ska alla andra byggnationer som vi listat tidigare och deras influensområden tas med i bedömningen av konsekvenserna för naturmiljön. Försiktighets- och aktsamhetsprincipen måste efterföljas.

Influensområdet för fågelbeståndet är betydligt längre än 5 km, minst hela landskapet är influensområde, sist och slutligen hela världen. Vissa fågelarter flyttar internationell långa vägar. Eftersom det är omöjligt att räkna ut de kumulativa effekterna för de långt flyttande arterna är det oerhört viktigt att vindkraftsparker med höga kumulativa skadliga effekter på flyttfåglar ska slopas redan i planeringsstadiet.

Miljö- och natureffekterna nämns inte alls i kapitel 7.7, vilket är en stor brist. Det måste nämnas, vilka olika naturvärden förstörs helt och hållet för gott eller för lång tid framåt. Tysta områden som försvinner, rekreativsmöjligheter försämras eller försvinner, mörka områden om natten försvinner, landskap som ändras till energiproduktionsområden, landskapsvyer ändras, kulturmiljöer påverkas till mera teknokratiska omgivningar.

Buller i avsnittet 23.2. Resultaten av bullermodelleringen bör jämföras med riktvärdena i statsrådets förordning 1107/2015. Det finns rekreativsområden för allmänt bruk i omgivningen bl.a. naturstig och grillplats där riktvärdet 45 dB inte får överskridas.

Sedan anser vi att bilderna med kartor kan sakna förklaringar och förverkligade vindkraftsområden är inritade utan namn, vilket skulle vara bra att komplettera och förtydliga i MKB-beskrivningen.

Beträffande kumulativa effekterna i kap. 31 bör tas med alla förverkligade och planerade vindkraftsparkerna i fåglarnas flyttstråk längs kusten åtminstone i hela landskapet.

Sammanfattningsvis anser vi att projektområdet är olämpligt till storskaligt vindkraftsparkområde eftersom det finns värdefulla omgivande natur- och rekreatiomsområden och det ligger i huvudflyttstråket för flyttfåglar. Det omges av flera Natura 2000-områden (SPA och SAC).

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj (Telia) kiittää lähettämästänne tuulivoimapuistohankkeen lausuntopyynnöstä. Telialla on huomautettavaa Brändskogenin tuulivoimahankkeesta Närpiössä.

Hankealueen läpi kulkee Telian radiolinkki oheisen liitekartan mukaisesti. Pyydämme toimittamaan lähimmäs linkkijännettä suunniteltujen tuulivoimaloiden sijaintikoordinaatit Telialle, jotta radiolinkin ja voimaloiden todellinen etäisyys toisistaan voidaan vahvistaa ja tarvittaessa selvittää radiolinkin korvausvaihtoehdot ja arvioida korvauskustannukset. Kunkin tuulivoimalan lavan ja radiolinkin välinen etäisyys tulee olla aina vähintään 100 metriä.

Telia edellyttää, että radiolinkin korvaamiseen liittyvät kustannukset hyvitetään Telialle tuulivoimahankkeen toimesta mikäli tuulivoimala katkaisee radiolinkin. Muussa tapauksessa linkkijännteen kohdalle suunnitellut tuulivoimalat on sijoitettava toisin tai jätettävä rakentamatta. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Teuvan kunta, kunnanhallitus

Hankkeen vaihtoehtoina arvioidaan: · VE0: hanketta ei toteuteta. · VE1: Alueelle toteutetaan enintään 45 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on 300 m, yksikköteho enintään 10 MW; kokonaisteho 450 MW. · VE2: Alueelle toteutetaan enintään 9 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on 300 m, yksikköteho enintään 10 MW; kokonaisteho 90 MW. Hankkeen arvioitavat sähkönsiirtovaihtoehdot: · SVE1: Sähkö siirretään noin 30 kilometriä pitkällä 110 kV:n ilmajohtolla hankealueelta Kärppiön sähköasemalle Teuvalle. · SVE2: Sähkö siirretään noin 600 metriä pitkällä maakaapelilla hankealueen läheisyydessä sijaitsevalle Brändskogenin kytkinsähköasemalle. Sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE1 uutta 110 kW:n ilmajohtolinjaa rakennettaisiin Teuvan puolella n. 17 kilometriä. Uutta johtoaukeaa tulisi Närpiön rajalta Teuvan puolella olemassa olevalla voimalinjan viereen saakka yli 3 kilometriä ja nykyisen voimalinjan viereen Horonkylästä Kärppiöön uutta linjaa vajaa 14 kilometriä. Uuden johtoaukean leveys on yleensä 26-30 metriä ja tämän lisäksi tulee johtoaukean reunavyöhykkeet, joista poistetaan korkea puusto. Olemassa olevan linjan viereen tarvittanee n. 20 metrin johtoaukean levennys. Sähkönsiirtovaihtoehdossa 1 Teuvan puolella kaadettaisiin ilmeisesti metsää vähintään 2 ha/km (20 m x 17 km), eli yhteensä vähintään 34 hehtaaria. Uusi linja vaikuttaa muutamiin metsäpalstoihin kohtuuttoman paljon, varsinkin kun huomioidaan nykyinen linjasta saatava vähäinen korvaus.

Valmistelija Esitys: Teuvan kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Brändskogenin ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta tuulivoimaloiden rakentamisvaihtoehtojen osalta, mutta pitää sähkönsiirtovaihtoehtoa SVE1 Teuvan osalta kielteisenä.

Kja Ehdotus: Kunnanhallitus hyväksyy valmistelijan esityksen.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin keskustelun jälkeen pienin muutoksin.

Lausunto: Teuvan kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Brändskogenin ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta tuulivoimaloiden rakentamisvaihtoehtojen osalta, mutta pitää sähkönsiirtovaihtoehtoa SVE1 Teuvalle kohdistuvien ympäristövaikutusten osalta kielteisenä.

Merkitään pöytäkirjaan, että rakennustarkastaja poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Tukesilla ei ole lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta koskien PROKON Wind Energy Finland Oy, Brändskogenin tuulivoimahanke, Närpiössä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Kalatalouspalvelut

Arviointiohjelmassa ei mainita miten hankkeen vaikutuksia hankealueen ympäröivän vesistöjen kalakantoihin arvioidaan. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, että Brändskogenin tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tulee sisältyä voimajohtojen rakentamisesta purojen ja jokien elinympäristöille sekä kalastolle aiheutuvien vaikutusten arviointi. Voimajohtojen rakentaminen uomien ylitse saattaa vaikuttaa uomien tilaan ja kalastoon lähinnä tilapäisesti rakennettavien siltojen osalta ja pysyvästi rantapuuston kaatamisen kautta. Tilapäiset sillat saattavat heikentää kalojen elinolosuhteita lähinnä, mikäli niihin asennetaan kalojen liikkumista vaikeuttava rumpu. Uomaa varjostava rantapuusto on tarpeen säilyttää varsinkin matalilla virta-alueilla, jotka ovat keskeisiä elinympäristöjä hankealueen puroissa ja joissa esiintyvälle arvokkaalle virtavesikalastolle. Rantapuuston kaataminen heikentää uomien varjostusta, joka saattaa matalilla virta-alueilla voimistaa mm. taimenen poikastuotannolle haitallista pohjan leväkasvua ja liettymistä. Rantapuusto tarjoaa myös suojaa ja ravintoa kaloille. Voimajohtot tulisi siten vetää ensisijaisesti purojen ja jokien syvempien suvanto-osuuksien yli. Mikäli voimajohtot joudutaan laittamaan maakaapeleina vesistöjen ali, tulisi asennus tehdä ensisijaisesti suuntaporauksena.

On otettava huomioon, että mahdollisesti tehtävät ojitukset ja huoltoteiden rakentamiset voivat vaikuttaa alueen vesistöjen vedenlaatuun, hydrologiaan ja virtaamiin. Hankealueella sijaitsevat happamien sulfaattimaiden vaikutukset ympäröivään vesistöihin ja niiden kalastoon on huomioitava. Tuulivoimaloissa käytettävästä öljystä ja muista aineista tulee tehdä riskikartoitus, jossa on selvitettävä, onko öljystä ja muista tuulivoimaloissa käytettävistä aineista vaaraa/riskiä alueen ja lähialueen vesistöille ja kalakannoille.

Västkustens miljöenhet

Väsentligt är att avgränsningen och omfattningen av kraftverksområdet samt placeringen av de enskilda vindkraftverken planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras.

Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att Miljöministeriets riktvärden för buller överskrids. Närpes stad har även ett striktare gränsvärde på 37 decibel för buller vid bosättning. De sammantagna effekterna av redan byggda vindkraftverk i närheten bör även beaktas i bullermodelleringen.

Ljus- och skugg effekter från vindkraftverken får förekomma under så kort tid av året, att inga oskäligen olägenheter uppstår vid de störda objekten i omgivningen, Västkustens miljöenhet använder 8 h/år som gräns. Vid bosättning i Svartnäs väster om vindkraftsparken kan eventuellt skuggning förekomma.

Ifall anmärkningar och riktvärden för buller och skuggningseffekter följs krävs inget miljötillstånd.

Inom projektområdet finns två grundvattenområden och grundvattenkvaliteten i dessa grundvattenområden eller i privata brunnar får inte försämrats. Kraftlednings-alternativ 1 går även mycket nära grundvattenområden.

Risker med islossning från rotorbladen bör beaktas i områden nära vägar och där människor kan tänkas vistas.

Väylävirasto

Liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla.

Väylävirasto huomauttaa, että voimaloiden sijainteja ei ole osoitettu kartalla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisu 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue väylän keskeltä lukien.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden hoidon projektipäällikköön. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisu 8/2021 sekä tiivistelmä).

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon tuulivoimalan osien kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

Suunnittelussa tulee huomioida etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet"-ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn. Väylävirasto huomauttaa,

että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluetelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluetelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Österbottens förbund

Österbottens förbund tackar för möjligheten att yttra sig om MKB-programmet för Brändskogen vindkraftsprojekt. Österbottens förbund har bekantat sig med programmet och vill lyfta fram följande.

Österbottens landskapsplan 2040 likväl som utkastet till Österbottens landskapsplan 2050 med de beteckningar som berör projektområdet redogörs väl i MKB-programmet. Vid uppgörande av miljökonsekvensbeskrivningen skulle det utöver de beteckningar som berör projektområdet även vara viktigt att beskriva på vilket sätt utredningsalternativen beaktar landskapsplanens målsättningar.

I Österbottens landskapsplan 2040 anvisas ingen beteckning för regionalt betydande vindkraftsproduktion i Brändskogen projektområde. Österbottens förbund anser därför att det är bra att ett alternativ med 9 vindkraftverk utreds i MKB-förfarandet. Utgångspunkten är att frågor som berör områdesanvändning av regional betydelse ska utredas och avgöras i landskapsplanen. I Österbottens landskapsplan 2040 ligger gränsen för ett regionalt betydande vindkraftsområde vid 10 vindkraftverk. Mindre områden kan avgöras genom kommunal planläggning.

Som framkommer ovan pågår utarbetandet av Österbottens landskapsplan 2050. I utkastet till Österbottens landskapsplan 2050 anvisas ett område för vindkraftverk (tv2) som delvis sammanfaller med Brändskogens projektområde. Av de alternativ som utreds motsvarar ALT2 bäst den avgränsning som anvisas i planutkastet.

De konsekvenser som vindkraftsparken och elöverföringen medför för den i landskapsplanen anvisade områdesanvändningen bör beaktas i miljökonsekvensbedömningen.

I projektområdets närhet finns många andra vindkraftsprojekt i olika skeden av förverkligande. Det är därför viktigt att de sammanlagda konsekvenserna som vindkraftsområdena inklusive kraftledningsgator ger upphov till utreds i tillräcklig utsträckning. Österbottens förbund vill lyfta fram vikten av samarbete vindkraftsprojekten emellan vid planering och förverkligande av vindkraftsprojekten och deras elöverföring. I Österbottens landskapsplan 2040 rekommenderas att jordkablarna används i mån av möjlighet.

I elöverföringsalternativ 1 (EALT1) framkommer att man strävar efter att dra nytta av befintliga ledningsgator men även att ledningsgatan breddas. För att undvika parallella ledningar som tar stora markområden i anspråk skulle det vara viktigt att utreda förutsättningarna att använda gemensamma stolpar. Vid planering och byggande av nya kraftledningar vore det bra att också utreda olika användningsmöjligheter för kraftledningsområdena, till exempel på vilket sätt ledningsgatorna kan nyttjas i syfte att främja den biologiska mångfalden.

Österbottens förbund har i övrigt inget att påpeka om programmet för miljökonsekvensbedömning för Brändskogens vindkraftsprojekt.

Österbottens räddningsverket

1. Räddningsverket påpekar viktigheten med en projektspecifik riskanalys gällande iskast, brandrisker och olycksrisker med därpå tillhörande utredning (brandteknisk-/säkerhetsteknisk utredning) eftersom planen efter gokännande kan, baserat på MBL § 77 användas som grund för beviljande av bygglov. I utredningen

bör det framgå hur de i riskanalysen nämnda riskerna hanteras, så att man kan bedöma om de i bygglovet presenterade skyddsåtgärderna är tillräckliga i samband med att bygglov beviljas.

2. Enligt räddningsverkets vetskap innehåller kraftverk olika och sammanlagt relativt stora mängder kemikalier som kan vara skadligt för miljön. På grund av planens omfång finns det skäl att senast i bygglovsskedet reda ut om verksamhetsidkaren är skyldig att göra en anmälan till räddningsmyndigheten om liten industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor 390/2005. (390/2005 24 §).

3. Räddningsmyndigheten påminner om att räddningsverket inte har möjlighet att släcka en eventuell brand i vindkraftverk. Detta medför att ägaren och verksamhetsidkaren för egen del är ansvarig att på området förebygga olyckor och minska följderna av en eventuell olycka genom att med egen beredskap ansvara för säkerheten i vindkraftsparken. Räddningsverket påminner om att den egna beredskapen även skall beaktas då kraftverkens säkerhetsteknik planeras. (379/2011 14 §, 82 §)

4. Enligt räddningsverkets vetskap ställs det på gund av den egna beredskapen höga krav på säkerhetstekniken i ett vindkraftverk, och räddningsverket anser det viktigt att säkerhetstekniken i kraftverken och på området bör specificeras redan i processen för miljökonsekvensbedömningen. Som allmän grund kan användas Finanssiala - "Tuulivoimalan vahingontorjunta Turvallisuusohje 2017", där anvisningar om bland annat dygnet runt övervakad brandlarmanläggning, släckningsanläggning och primärläckningsutrustning nämns.

5. Det finns risk för isbildning på vindkraftverken. Enligt den information som räddningsmyndigheterna innehar framkommer fall där is slungats upp till 500 m från vindkraftverket. Utöver problematiken med isbildning finns det även risk för brand. Vid bränder har konstaterats att delar från kraftverket slungats upp till 500 m från vindkraftverket. Räddningsmyndigheten anser därför att inga byggnader, friluftsleder eller övriga allmänna vistelseområden bör finnas närmare än 600 m från kraftverken.

6. Enligt programmet för miljökonsekvensbedömning framkommer att det inom planområdet för kraftverken finns två grundvattenområden av vardera klass 1.

"Verksamhetsutövaren skall vid planeringen av platsen för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor beakta att produktionsanläggningen skall placeras på ett tillräckligt avstånd från områden som är särskilt viktiga och särskilt känsliga med tanke på naturen, från övriga objekt som är viktiga med tanke på miljöskyddet samt från rekreatiomsområden så att sådana explosioner, bränder och kemikalieutsläpp i produktionsanläggningen som kan förutses inte orsakar fara för miljöskador i dessa objekt En produktionsanläggning får inte utan särskild, grundad anledning placeras på ett viktigt grundvattenområde eller ett annat grundvattenområde som lämpar sig för vattenförsörjning, om det inte på basis av kemikaliernas egenskaper kan påvisas att dessa inte medför någon fara för grundvattnet. Om en produktionsanläggning där farliga kemikalier eller explosiva varor tillverkas, lagras eller hanteras dock placeras på ett sådant grundvattenområde, skall det genom åtgärder i fråga om konstruktion och driftteknik ses till att verksamheten vid anläggningen inte medför risk för att grundvattnet förorenas. - Kemikaliesäkerhetslagen 390/2005 18 §"

Räddningsmyndigheten tolkar vindkraftverk och tillhörande elstationer som en produktionsanläggning om dessa innehåller eller om det i dessa upplagras farliga kemikalier. Räddningsverket anser att placeringar av kraftverk och elstationer i närheten av grundvattenområden, om dessa innehåller eller om det i dessa upplagras farliga kemikalier, skall utredas gällande tillräckliga skyddsavstånd till närliggande grundvattenområden i processen för miljökonsekvensbedömningen.

7. För kraftverksområdet i helhet skall uppgöras en räddningsplan. (379/2011 15 §) 8. För projektet skall uppgöras ett objektskort enligt räddningsverkets anvisningar. <https://osterbottensvalfard.fi/vara-tjanster/raddningsverket/raddningsverksamhet/objektskort/> (379/2011 9 §, 14 §)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alueidenkäyttö

- Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaava 2040:ssä hankealueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävien tuulivoimapaistojen rakentamista mahdollistavia aluevarauksia. Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on tällä hetkellä vireillä. Brändskogenin tuulivoima-alue on huomattavasti laajempia kuin Pohjanmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa esitetty tv2-alue. VE1 ei ole maakuntakaavan luonnoksen mukainen.
- Hankkeessa tulee tarkentaa ovatko molemmat sähkönsiirtovaihtoehdot (SVE1 sekä SVEB) toteutettavissa molempien tuulivoimalavaihtoehtojen kanssa (VE1 sekä VE2). Sähkönsiirtoreitillä SVE1 ei ole yhteyttä VE2 alueeseen.
- Sähkösiirtolinjan sijoittamista arvokkaille kulttuuriympäristö- ja maisema-alueille tulee välttää. Maisemavaikutukset em. alueille tulee selvittää tuulivoimaloiden sekä sähkönsiirtolinjojen osalta mm. hyödyntämällä havainnekuvia eri kuvauspisteistä.
- Hankealueen läheisyydessä on asemakaavoitettua aluetta ja virkistysalueita sekä hankealueella on maakuntakaavassa osoitettuja ulkoilureittejä. Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista tulee huomioida suunnittelussa. Lähialueella on useampi tuulivoimala, arvioinnissa tulee selvittää hankkeen tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset olemassa olevien tuulivoimaloiden kanssa.
- YVA-ohjelmassa on mainittu, että hankealueella on lomarakennus. Käyttötarkoituksen muutos loma-asumiskäytöstä muuhun käyttötarkoitukseen on edellytys hankkeen toteuttamiselle.
- Asutuksen vähimmäisetäisyys sähkönsiirtolinjasta tulee selvittää.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne-vastuualue

Hankealueen läpi kulkee itä-länsisuunnassa yhdystie 17427. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 risteää yhdystien 6760, valtatie 8, yhdystien 17307 ja seututien 682 kanssa.

Liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa tässä vaiheessa riittävältä. Ohjelmassa on esitetty hankealueen ja sähkönsiirtoreittien läheinen tieverkko liikennemäärineen. Selostukseen selvitetään hankkeen aiheuttamat liikennemäärät suhteuttaen ne kuljetusreittien nykyisiin liikennemääriin. Kuljetusreittien varrella sijaitsevat mahdolliset häiriintyvät kohteet selvitetään. Lisäksi huomioidaan kuljetusreitin onnettomuusmäärät, tiestön ja siltojen kunto sekä niiden kantavuus. Erikoiskuljetusreittejä tuontisatamasta / -satamista ei ole tarkemmin esitetty, mutta kulkemisen valtatieltä 8 hankealueen suuntaan kerrotaan tapahtuvan esimerkiksi yhdystien 6780 tai yhdystien 17427 kautta. Todennäköisiksi tuontisatamiksi mainitaan Vaasa, Kristiinankaupunki tai Kaskinen. Huomautamme, että mahdollisia yhteisvaikutuksia tulisi selvittää myös liikenteen osalta, erityisesti kuljetusreitin suurten erikoiskuljetusten tavoitetieverkon (SEKV) ulkopuolisilta osuuksilta.

YVA-ohjelman liitteissä 1 ja 2 on esitetty tuulivoimaloiden alustavat sijainnit, ja ne vaikuttaisivat olevan Väyläviraston Tuulivoimalaohjeen (Liikenneviraston ohjeita 8/2012) mukaisesti riittävän etäällä yhdystiestä 17427. Sähkönsiirron osalta tulee huomioida Väyläviraston ohje Sähkö- ja telejohdot ja maantiet (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Väyläviraston Määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Korostamme, että sähkönsiirrosta maanteille koituvia vaikutuksia tulisi pyrkiä minimoimaan hyödyntämällä olemassa olevia sähkönsiirtoyhteyksiä ja johtokäytäviä, ja mikäli uusia pidempiä siirtoyhteyksiä tarvitaan, selvittämään yhteistyömahdollisuudet mahdollisten

muiden lähialueiden hanketoimijoiden kanssa. Lisäksi Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta - selvitys (ELY-keskuksen raportteja 10/2023) on syytä huomioida tarpeellisin osin.

Hanketoimijan on syytä huomioida, että mikäli maantieverkkoa tai liittymiä joudutaan parantamaan tuulivoimalan kuljetusten perillepääsyä varten, tulee hanketoimijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri –vastuualueeseen. ELY-keskus huomauttaa, ettei sillä kuitenkaan ole mahdollisuutta osallistua parantamistoimenpiteiden kustannuksiin.

Hanketoimijan tulee huomioida, että tieverkon kunnosta tulee huolehtia myös tuulivoimalan rakennustöiden valmistuttua siten, että tieverkolle tehdyt väliaikaiset toimenpiteet tulevat korjatuksi ja kuljetusten mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle korjataan viiveettä. Tämä on erityisen tärkeää liikenneturvallisuuden turvaamiseksi tieverkolla.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Yleistä hankkeesta:

Hankealueella ja sen lähialueilla korostuvat erityisesti linnusto- ja suoluontoarvot. Hankkeessa suorien ja välillisten yhteisvaikutusten arviointi muiden maankäyttöä muuttavien hankkeiden kanssa on erittäin tärkeää. Yhteisvaikutuksia tulee arvioida sekä luonto- että maisema-arvojen osalta tuulivoimapuiston ja sähkönsiirron alueilla. Hankealueen läheisyydessä on useita eri vaiheissa suunnitteluprosessia ja tuotannossa olevia tuulivoimahankkeita. Hankealue on laaja 4 600 ha.

Maakuntakaavan viheryhteystarpeet hankealueella ja sähkönsiirtovaihtoehtojen alueilla tulee huomioida osana hankkeen jatkosuunnittelua. Myös virkistysalueita koskevat melutason ohjearvot tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ls-yksikkö toivoo, että selostuksen ohessa tulisi hankealue, tehdyt kartoitusreitit ja voimansiirtovaihtoehdot paikkatietoaineistoina.

Luontokartoitukset:

Luonto- ja lajikartoitusten hyvänä ohjenuorana voidaan pitää Luopas-opasta*. Tehtävin kartoituksin tulee pystyä poissulkemaan lain turvaamat luontoarvot tuulivoimapuiston vaikutusalueen lisäksi myös voimalinjan vaikutusalueella (myös direktiivilajit ja niiden levähdys- ja lisääntymispaikat). Esimerkiksi arvioitaessa metsäluontokohteiden merkitystä liito-oravalle tulee huomioida lajin lyhytikäisyys sekä se, että liito-oravalle potentiaalisilla elinympäristöillä ei välttämättä tehdä havaintoa lajista yksittäisenä inventointivuotena. Reviirien väliaikainen tyhjentyminen kuuluu lajin ekologiaan. Näitä potentiaalisia elinympäristöjä, jotka yleensä selkeästi erottuvat ympäröivästä luonnosta, tulee käsitellä kuten aktiivisia liito-oravareviirejä mikäli pitkäaikaisella havainnoinnilla ei pystytä poissulkemaan lajin esiintymistä alueella. Tämä huomiointi tehdään esimerkiksi turvaamalla liito-oravien esiintymisalueiden kytkeytyneisyys ja esittämällä ratkaisumalleja, joiden avulla mahdollisesti haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää. Toisena esimerkkinä viitasammakoiden osalta tulee ottaa huomioon havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisen lisäksi lajin ekologia. Laji elää sekä akvaattisessa että terrestrisessä elinympäristössä, ja liikkuu niiden välillä. Arvioinnissa tuleekin huomioida viitasammakon soidinlammikoiden ohella sen kesäelinympäristönään käyttämät maa-alueet, mahdolliset talvehtimiseen soveltuvat alueet sekä riittävien kulkuyhteyksien turvaaminen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen välillä.

Direktiivilajeista sauikko ei ollut Ls-yksikön käsityksen mukaan mainittuna lainkaan ohjelmassa. Lumijälkilaskennoissa oli tehty lajista kuitenkin havainto. Näin sauikon levähdys- ja lisääntymispaikat tulee selvittää siten, että niiden heikentyminen voidaan poissulkea. Myös muut direktiivilajien selvitystarve tulee arvioida asiantuntija-arviona osana selostusta.

Muita huomioita: Happamien sulfaattimaiden vesistövaikutusten mahdollisuus tulee huomioida ja vaikutuksia ennaltaehkäistä. Vesistövaikutukset ja vaikutukset suoalueiden hydrologiaan tulee arvioida osana selostusta.

Linnusto yleisesti:

Linnuston kartoitusmenetelmien ja toteutuksen hyvänä ohjenuorana on Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa-raportti ja Luopas-opas *. Jotta hankkeen linnustovaikutukset voidaan arvioida riittävän tarkasti, tulee tapauskohtaisen harkinnan, kuten kartta- ja ilmakuvatarkastelun, perusteella tehtävän tärkeimpien linnustoalueiden linnusto kartoittaa vaikutusarvioinnin mahdollistamalla tavalla ja tarkkuudella. Jos ohjeistuksista poiketaan, tulee se perustella selostuksessa. LS-yksikkö muistuttaa, että myös sähkönsiirron luontoselvitysten ajankohdat, selvitysolosuhteet ynnä muut linnustonselvitysten luotettavuuden kannalta oleelliset tiedot tulee tuoda ilmi selkeästi omana osionaan, vaikka linnustoa olisikin havainnoitu muiden selvitysten yhteydessä.

Pesimälinnusto:

LS-yksikkö näkee ohjelmassa esitetyn pesimälinnuston törmäysmallin laadinnan erittäin hyödyllisenä. Pesimälinnustoon kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida tuulivoima-alueella ja voimansiirtoreiteillä linnustonselvitysten lisäksi lajeille soveltuvien elinympäristöjen ja niiden mahdollisen häviämisen tai heikentymisen näkökulmasta. Linnustovaikutuksissa tulee huomioida myös esimerkiksi voimalinjan tai myllyn sijoittumisen vaikutukset mahdollisten ruokailualueiden ja levähdysalueiden välillä. Pesimälinnustovaikutusten arvioinnissa tulee keskittyä erityisesti uhanalaisten ja lintudirektiivin lajien vaikutusten arviointiin. Metsäkanalinnustoon tulee kiinnittää myös erityishuomiota. Esimerkiksi melumallinnusta hyödyntäen on mahdollista arvioida kirjallisuuteen ja maastohavaintoihin pohjautuen metsäkanalintuihin kohdistuvia häiriövaikutuksia tuulivoima-alueella.

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1:n vaikutukset FINIBA-alueeseen tulee arvioida osana selostusta.

Muuttolinnut:

Muuttolinnustonselvitykset ja niihin kohdistuvien vaikutusten arviointi on tärkeä osa selostusta. Hankealue sijaitsee tärkeällä muuttoalueella. Yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa on äärimmäisen tärkeä osa muuttolinnuston vaikutusarviointia. LS-yksikkö katsoo, että ohjelmassa esitetty muuttolinnuston törmäysmallinnus on vaikutusarvion kannalta oleellinen. Muuttolinnustovaikutuksissa tulee huomioida mm. mahdollisten levähdyspaikkojen sijainnit.

Päiväpetolinnut:

LS-yksikkö katsoo, että hankealueelle tulee tehdä erillinen päiväpetolintuseuranta. Suurten petolintujen seuranta on erityisen tärkeässä roolissa osana hankkeen vaikutusarviota.

... Jotta on mahdollista varmistua, ettei haitallisia vaikutuksia lajille aiheudu, tulee ... elinympäristömallin ja reviirirajojen analysoinnin lisäksi tehdä lentoseurantaa. Seurannalla saadaan yleiskuva lajin aktiivisuudesta hankealueella ja sen eri osissa. Tehtyjen havaintojen perusteella tulee törmäysmahdollisuudet arvioida asianmukaisesti.

... Pesässä on havaintojen mukaan ollut poikasia 2022. ... Jotta on mahdollista varmistua, ettei haitallisia vaikutuksia lajille aiheudu, tulee tehdä lentoseurantaa. ... on erityisen törmäysherkkä laji ..., tulee lentoseurannat kattaa myös pesäpoikasajan. Tehtyjen havaintojen perusteella tulee törmäysmahdollisuudet arvioida asianmukaisesti.

Linnustovaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida levähdys- ja saalistusalueiden sijoittuminen suhteessa myllyihin sekä ympäristössä sijaitsevat pienimuotoiset vesistöalueet, kuten Hinjärvträsket, tulee arvioida todennäköisinä tärkeinä petolintujen saalistusalueina rannikon lisäksi.

Muut suurpedot:

Ls-yksikkö ohjeistaa olemaan tarpeen mukaan yhteydessä Luonnonvarakeskukseen susireviireistä ja niihin kohdistuvista vaikutuksista sekä arvioimaan heidän kanssaan yhdessä lisäselvitysten tarpeellisuutta. Esimerkiksi suden osalta selvityksessä on syytä ottaa huomioon lumijälkilaskennan tulokset, metsästäjiltä saadut tiedot, Luonnonvarakeskuksen susireviiritiedot ja Luonnonvarakeskuksen ylläpitämän TASSU-järjestelmän tiedot.

Natura-alueet:

Ls-yksikkö katsoo, että hankealueen eteläpuolella sijaitsevalle Risnämossenin Natura-alueelle (SAC, FI0800020) tulee laatia Natura-arviointi. Tässä tulee huomioida myös hankealueelle rakennettavan infrastruktuurin vaikutukset ja vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena olevien suonluontotyyppien ominaislajistoon. Myös voimalinjavaihtoehdon SVE 1:n länsipuolelle sijoittuvalle Varisnevan Natura-alueelle (SAC, FI0800015) tulee laatia Natura-arviointi. Varisnevan arvioinnissa tulee kiinnittää erityishuomiota yhteisvaikutuksiin ja vaikutuksiin Natura-alueen suojeluperusteena olevien suonluontotyyppien ominaislajistoon. Linnustoarvoja korostaa FINIBA-alueella sijainti. Tulee varmistua siitä, että arvioinnin lähtötietoina on käytetty päivitettyjä tietoja voimalinjahankkeista Natura-alueen lähiympäristössä. Ls-yksikön käsityksen Natura-alueen välittömässä läheisyydessä on uusia voimalinjoja jo mahdollisesti rakennusvaiheessa.

Seuraaville SPA-statuksen Natura-alueille tulee laatia Natura-arvioinnit: Sanemossan (FI0800021, SAC/SPA), Kackurmossan (FI0800018, SAC/SPA) ja Hinjärv (FI0800059, SAC/SPA). Näissä arvioinneissa korostuu maankäyttöä muuttavien hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi.

Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 koskevat erityishuomiot:

Sähkönsiirtoreitti on ohjelman kartoissa esitetty hyvin suurpiirteisellä karttapohjalla. Näin ohjelman kommentointi on tältä osin vaikeaa. Linjakäytävän leveys ja siihen eri vaiheissa olevat leventämishankkeet tulee esittää myös karttakuvin, jotta vaikutusten arviointi helpottuu ja on tehty mahdollisimman päivitettyihin tietoihin perustuen.

Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 vaikutukset FINIBA-alueeseen tulee arvioida. Asiantuntija-arviona tulee esittää linnustovaikutusten lieventämistoimenpiteitä.

Sähkönsiirtovaihtoehdo SVE1 sijaitsee ... Linjan levenemisen vaikutukset lajiin tulee arvioida asianmukaisesti ja esittää vaikutusten lieventämistoimenpiteitä asiantuntija-arviona. Tässä tulee varmistua siitä, että arvioinnin lähtötietoina on käytetty päivitettyjä tietoja voimalinjahankkeista.

Linjakäytävä tulee osissa vaihtoehtoa varsin leveäksi ja ylittää esimerkiksi suoalueita, jotka voivat toimia esimerkiksi metsäkanalintujen soidinpaikkoina ja päiväpetolintujen saalistusalueina.

Johtoalue levenee Varisnevan Natura-alueen itäpuolella hankkeen myötä varsin leveäksi ja lähelle Natura-alueita.

Muut huomiot:

Ohjelmasta jää epäselväksi joitakin seikkoja, joita tulee selventää selostukseen:

- Sähkönsiirtoreitti SVE2: Nyt ohjelman karttaan on merkitty vain maakaapeliyhteys. Kuitenkin vaihtoehdosta kirjoitetaan ohjelman sivulla 11: ”--- Johto rakennetaan olemassa olevaan EPV Energia Oy:n Brändskogen-Brännas johtokäytävään. Olemassa olevaa johtokäytävää levennetään tarvittaessa länteen päin.” Onko mahdollisesti levenevä tai korkeudeltaan muuttuva johtoalue osa tätä YVA-prosessia?

- Sähkönsiirtoreitti SVE 1: Ilmajohdo on ohjelman kartoissa esitetty alkavaksi VE1-hankevaihtoehdon länsikulmasta. Jos toteutettava hankealue ei länsi-itäsuuntaisesti yllä kartoissa esitetyn sähkönsiirtovaihtoehdon alkamisalueelle saakka, toteutetaanko sähkönsiirto maakaapelina hankealueelta kartoissa esitetyn ilmajohdon aloituspisteeseen saakka? Tai mahdollisesti eri kohdasta alkavana ilmajohtona?

**Mäkelä & Salo, 2021. Luontaselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021.*

Ympäristöministeriö, 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, vesien ja maatalouden ympäristönsuojelun ryhmä

Ohjelma vaikuttaa riittävän kattavalta. Siinä on esitelty vesilain mukaista luvantarvetta sekä mainittu mahdollisten vesistön alitusten ilmoitustarve. Valvontaviranomainen arvioi alituksen ja muiden vesistöön vaikuttavien toimenpiteiden luvantarpeen, siitä ei ole erillistä mainintaa.

Arviointimenetelmät-luvussa on esitetty, että: ”Hankealueen ja sen lähiympäristön sekä suunniteltujen sähkönsiirtoreittien alueiden vesistöt selvitetään olemassa olevaan paikkatieto- ja muuhun aineistoon pohjautuen. Tuulipuistoalueella sijaitsevien pienvesien sekä mahdollisesti luonnontilaisina säilyneiden purojen/norosten luonnontila tarkistetaan maastokäyntien yhteydessä. Hankkeen pintavesivaikutukset ajoittuvat lähinnä tuulivoimapuiston rakentamisaikaan. Vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron rakenteiden perustustekniikka ja käytettävät materiaalit sekä näiden mahdolliset vaikutukset maaperään ja sitä kautta vesistöihin. Arvioinnissa huomioidaan myös hankkeen rakentamisen kuivatusvaikutus ja kuivatustoimien vaikutukset pintavesiin sekä happamien valuntojen syntyyn alueilla, joilla happamien sulfaattimaiden esiintyminen on olemassa olevaan aineistoon pohjautuen todennäköistä.”

Edellä mainittuun liittyen huomautetaan, että selvityksessä tulee huomioida vesistön määritelmät vesilaissa. Eli yli 10 km² valuma-alueen uomat ovat puro-luokan vesistöjä. Rakentamisen kuivatusvaikutuksen lisäksi tulee selvittää, aiheutuuko rakentamisesta vettymistä (teiden ja ojien mahdollisten suunnanmuutosten seurauksena).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, vesienhoitoryhmä

Ennalta arvioiden tuulivoimapuiston suurimmat mahdolliset vaikutukset pintavesiin aiheutuvat teiden, näihin liittyvien ojien rakentamisesta tai/ja parantamisesta. Tietyt samoin kuin muut kaivutyöt ja rakenteisiin liittyvät kaivu- ja kuivatustyöt saattavat aiheuttaa eroosiota (kiintoaine ja ravinteet) sekä pohjavesien pinnan laskua. Myös uomien ylityksiin liittyvä rakentaminen sisältää riskin kuormituksen lisääntymisestä. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin aiheuttaa peittymistä, liettymistä ja rehevöitymistä, millä on haitallinen vaikutus vesistöjen veden laatuun ja ekologiseen tilaan. Lisäksi tierummut voivat aiheuttaa esteellisyyttä vesieliöstön liikkumiselle.

Toinen uhka aiheutuu mahdollisten ojitusten aiheuttamista hydrologisista muutoksista ja pohjavesien laskusta. Nämä voivat vaikuttaa uomissa virtaavan veden määriin. Uomassa virtaavan veden määrän suurin

vaikutus on sillä, jos veden määrä kriittisinä alivirtaamakausina laskee. Pohjaveden lasku turvemailla lisää myös turpeen hajoamista, mistä puolestaan seuraa ravinteiden ja orgaanisen aineksen huuhtoutumista valumavesiin. Lisäksi pohjavedenpinnanlasku aiheuttaa maaperän hapettumista aikaisempaa syvemmältä, joka happamilla sulfaattimailla saa aikaan happamia ja metallipitoisia valumavesiä.

YVA-selostuksessa on esitettävä toimia happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen minimoimiseksi, jos happamien sulfaattimaiden esiintyminen hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä on todennäköistä käytettävissä olevien aineistojen perusteella. YVA-ohjelmassa todetaan: ”Myöhemmin YVA-menettelyn jälkeen kaavoituksen yhteydessä ei lähtökohtaisesti suunnitella tehtävän uusia selvityksiä. Uusia, täydentäviä selvityksiä tehdään, mikäli voimalapaikkojen, tiestön tai sähkönsiirron sijoittelussa tapahtuu esimerkiksi tehtävien selvitysten tulosten pohjalta siirtoja alueille, joita ei ole selvitetty.” YVA-ohjelmassa ei ole esitetty, että tehtäisiin happamien sulfaattimaiden tarkempaa kartoitusta. Vesienhoitoryhmä huomauttaa, että happamien sulfaattimaiden esiintymisen osalta tulee kuitenkin tehdä tarkentavia kartoituksia myös YVA-menettelyn jälkeen tehtävän tarkemman suunnittelun yhteydessä, jos happamien sulfaattimaiden esiintyminen hankealueella ja sähkönsiirtoreitillä on todennäköistä. Tarkentava kartoitus tulee tehdä, jotta happamien sulfaattimaiden aiheuttamat riskit voidaan minimoida.

YVA-ohjelmassa on esitetty valuma-alueet kartalla. Valuma-alueiden rajoja on kuitenkin vaikea hahmottaa, koska osa viivoista on haalean harmaalla, joka sekoittuu helposti taustakartan merkintöihin. Kolmannen jakovaiheen valuma-alueet tulee esittää kartalla siten, että ne on helppo hahmottaa ja ne tulee numeroida tai nimetä.

YVA-selostuksessa tulee nimetä lähimmät vesimuodostumat hankealueelta alavirtaan ja arvioida, onko hankkeella vaikutusta niiden tilaan.

Alle 10 km säteellä hankealueesta on useita tullivoimahankkeita. Jos ne sijaitsevat samalla 3. jakovaiheen valuma-alueella Brändskogenin tuulivoimahankkeen kanssa, tulee arvioida, onko hankkeilla yhteisvaikutuksia pintavesiin.

Arviointiselostuksessa tulee esittää myös alustavat huoltotiereitit kartalla ja arvioida niiden rakentamisen vaatimia mahdollisia kuivatustarpeita ja arvioida niiden mahdollisia vaikutuksia alueen pintavesiin. Kaiken kaikkiaan hankkeessa tulee ottaa huomioon mahdolliset vaikutukset pintavesiin, myös välilliset, ja pyrkiä vähentämään vaikutuksia pintavesiin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjaveden suojelun ryhmä

Hankealueella sijaitsevat Storstenrösbacken (1047551) sekä Timmeråsen (1054506) vedenhankintaa varten tärkeät (luokka 1) pohjavesialueet. Timmeråsen pohjavesialueella sijaitsee Pörtom Vattenandelslagin vedenottamoon kuuluvia kaivoja ja Storstenrösbacken pohjavesialueella sijaitsee Malax Vattenin vedenottamoon kuuluvia kaivoja. ELY-keskus ei hyväksy tuulivoimaloiden sijoittamista pohjavesialueille tai niiden välittömään läheisyyden. Vähimmäisetäisyys tuulivoimalasta pohjavesialueen ulkorajaan täytyy vastata tuulivoimalan kokonaispituutta. Etäisyysvaatimus ei täyty Timmeråsen pohjavesialueen länsipuolella olevia kahta voimalaa Jevane ja Mattlarsflyenin aluiden välillä. ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueet tulee rajata kokonaisuudessaan hankealueen ulkopuolelle. Mahdollisessa vahinkotilanteessa tuulivoimalasta voi päätyä pohjavettä pilaavaa öljyä pohjavesimuodostumaan ja vedenottamoiden vaikutusalueelle. Pohjavesialueille ei myöskään tule osoittaa tuulivoimaloihin liittyviä tieosuuksia tai tuulivoima-alueen sisäisiä sähkönsiirron reittejä. Mahdolliset kaivuutyöt voivat aiheuttaa pohjaveden haitallista purkautumista tai pilaantumista.

Sähkönsiirtoreitti SVE1 kulkee Källmossa (1054502) vedenhankintaa varten tärkeän (luokka 1) pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä. YVA-selostuksessa tulee arvioida pohjavesialueelle aiheutuvat vaikutukset johtokäytävän raivaamisesta.

Tuulivoimaloiden perustusten rakentamisessa ja alueen tiestön rakentamisessa tai parantamisessa joudutaan lisäämään maa-ainesten ottoa paikallisesti merkittävästi. Tarvittavia maa-ainesten ottomääriä ja ottamisen ympäristövaikutuksia eri voimalasijainneilla tulisi selostuksessa arvioida ja vertailla ainakin yleisellä tasolla. Arvioinnissa olisi suositeltavaa tarkastella myös sitä, missä määrin maarakentamisessa voidaan hyödyntää kierrätysmateriaaleja hanketta varten irrotettavan luonnon maa- tai kiviaineksen sijasta.

Pörtom Vindkraft Ab/Oy

Pörtom vindkraftpark är ett närliggande vindkraftsprojekt som ägs av Pörtom Vindkraft Ab/Oy, som är ett projektbolag ägt av Eolus Vindkraft AB. Pörtom vindkraftpark har en delgeneralplan som godkändes 2015 och vann laga kraft år 2019. Således har en miljökonsekvensbeskrivning utförts där kumulativa effekter har utretts i det skedet. Det vi ser nu, med tanke på Brändskogens vindkraftsprojekt och det korta avståndet (cirka 5 km mellan de närmast verken) till Pörtom vindkraftpark är att kumulativa effekter bör utredas gentemot Pörtom vindkraftpark samt att Pörtom vindkraftpark bör beaktas i deras bedömningsprogram, vilket det inte framgår i nuläget. I dessa kumulativa effekter bör påverkan på ljud och skugga från både Pörtom vindkraftpark och Brändskogens vindkraftsprojekt beaktas. Likaså bör påverkan på vindförhållanden för Pörtom vindkraftpark utredas och således förverkligandet av Pörtom vindkraftpark eftersom Brändskogens vindkraftsprojekt ligger i vår huvudvindriktning. Våra positioner på vindkraftverken är fastställda i delgeneralplanen och innehar inte någon flyttmån. Vi är dessutom långt framskridna i planeringen av Pörtom vindkraftpark, och kan därav inte flytta på några utav vindkraftverken, samt har vi tillstånd från försvaret baserat på en radarstudie på samtliga våra vindkraftverks positioner.

Tilläggas bör att vi inte är negativt inställda till fler vindkraftsprojekt i området, utan att vi vill att Pörtom vindkraftpark tas i beaktande i ett eventuellt bedömningsprogram. Vi föredrar därför alternativ 2, då detta alternativ inte skulle ge någon, eller väldigt liten, kumulativ effekt på vårt projekt. Framöver önskar vi även att projektbolaget för Brändskogens vindkraftsprojekt tar kontakt med oss, om detta går vidare, då vi gärna vill höra deras synpunkter om de anser att deras projekt inte har någon inverkan på Pörtom vindkraftpark.

Vi önskar även att ni ändrar uppgifterna kring Pörtom vindkraftpark som är felaktiga i bedömningsprogrammet. Rätt uppgifter ska vara ägare Pörtom Vindkraft Ab/Oy samt att det är 19 vindkraftverk och inte 10 vilket står i texten.

Mielipide 1

Undertecknad anser att man i miljökonsekvensbedömningens program för elöverföringsalternativ som bedöms även borde sätta till ett alternativ där man utreder konsekvenserna för 110kV jordkabel utöver det redan benämnda SVE1 -alternativet, (SVE1: Elektriciteten överförs i en cirka 30 kilometer lång luftledning för 110 kV från projektområdet till Kärppiö elstation i Östermark) antingen helt, alltså 30km sträcka, eller åtminstone från planerade vindkraftsparkens elstation fram till den befintliga 400- 220kV ledningsgatan öster om riksvägen 8. Orsaken till detta är att man enligt mig vid projektering av dylika vindkraftparker aldrig tar hänsyn till skogs-, tomt- och jordbruksmark där dessa gigantiska luftlinjegator dras.

Berörda markägare får heller aldrig skäligersättning för luftlinjerna, eftersom ersättning fastställs av lantmäteriverket enligt lagstiftning istället för att elöverföringslinjerna skulle inkluderas i parkernas ersättningsberäkningar på samma sätt som vindkraftverken och elstationerna inom parken. Dessutom finns idagen lägen tekniken att bygga 110kV jordkabelnät, orsaken till att det inte görs är rent ekonomiska, eftersom elöverföringslagstiftningen inte ställer tillräckliga krav på vinstdrivande vindkraftsbolag.

Mielipide 2

Katsomme, että vaihtoehto VEO on ainut oikea päätös Brändskogenin kohdalla, toisin sanoen hanketta ei tule toteuttaa ollenkaan. Sähkönsiirtoa ei missään tapauksessa tule toteuttaa ilmajohtona.

Luonnon ja kuntalaisten elinympäristön, terveellisyyden, turvallisuuden, viihtyvyyden ja hyvinvoinnin huomioiminen tulee tuulivoimakaavoituksessa aina olla etusijalla tuulivoimateollisuuden hankkeisiin verrattuna. Viranomaisten ja poliittisten päättäjien ei tule toteuttaa vain tuulivoimatoimijoiden ja muutamien maanomistajien toiveita. Tuulivoimalat ja niihin tarvittavat tiestöt ja sähkölinjat tuhoavat valtavat määrät metsää eli hiilinielua ja ovat vahvasti ristiriidassa EU:n lainsäädännön kanssa.

Läntinen Suomi on jo nyt rakennettu ja kaavoitettu täyteen tuulivoima-alueita. Kaavoituksessa ei huomioida tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia. Monia laajoja tuulivoima-alueita onkin rakennettu lintujen muuttoreiteille. Kyseessä oleva hankealue ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat ainakin liito-oravan ja viitasammakon levinnäisyysalueelle, sekä susilauman reviirialueelle. Metsät ovat muuttuneet tuulivoimateollisuusalueiksi, eläinten luontaiset elinympäristöt tuhoetaan ja petoeläimet siirtyvät asutuksen liepeille.

Miten on järjestetty tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeinen seuranta? Mikä taho valvoo, ettei lintujen muuttoreitit ja elinmahdollisuudet ole lopullisesti tuhoutuneet ja ettei esim. susien luontaisia reviireitä ole tuhottu?

Nykyään on jo yleisessä tiedossa, että teollisuusluokan tuulivoimalat aiheuttavat ongelmia useiden kilometrien päähän tuulivoima-alueista. On olemassa luotettavaa tutkimustietoa, että tuulivoimaloiden aiheuttamat infrapaineaallot (ns.infraääni) ja matalataajuinen melu sairastuttaa ihmisiä ja eläimiä. Vuoden 2018 syksyllä on WHO ottanut tuulivoimalamelun mukaan ympäristömelulähteeksi. Tiedetään, että ympäristömelu aiheuttaa mm.uniongelmia, korvaoireita, päänsärkyä, verenpaine- ja sydänongelmia ja lisäksi keskenmenoja.

Pohjanmaan pelastuslaitos (Österbottens räddningsverk) vaatii Närpiön Bredåsenin tuulivoimahankkeessa huomioimaan, että tuulivoimaloista on sinkoutunut tulipalojen yhteydessä osia 500 metrin päähän, kuten jäitäkin voi sinkoutua. Tämä sama vaara on olemassa Brändskogeninkin alueella. Päätöksenteossa tulee huomioida, että tässä hankkeessa suunnitellut voimalat ovat huomattavasti korkeampia kuin tuulivoimahavereissa olleet, joten jääkimpaleet ja lapojen ym osat tulevat sinkoutumaan paljon kauemmaksi kuin 500 metrin päähän. Kuitenkin useita voimaloita on suunniteltu lähelle maantietä ja aktiivisesti käytössä olevia metsäautoteitä. Lisäksi Pirttikylän urheiluseuran pururata upeine esteratoineen kulkee vain reilun puolen kilometrin päässä suunnitellusta tuulivoimala-alueesta.

Teollisen kokoluokan tuulivoimalasta on eroosion vaikutuksesta laskettu irtoavan luontoon monta tuhatta kiloa ongelmajätettä per voimala sen elinkaaren aikana. Voimaloiden lavoista laajalle alueelle leviävä mikromuovijäte saastuttaa luonnon, vesistöt, viljelysmaat, sienet, marjat ja eläimet, päätyen lopulta ihmisiin. Tätä jäteongelmaa ei pystytä jälkikäteen korjaamaan. Tuulivoimaloiden lavoista laajalle alueelle leviävä mikromuovi sisältää mm myrkyllisiä bisfenoliyhdisteitä. Tämäkin seikka huomioiden, Brändskogenin tuulivoima-aluetta suunnitellaan ehdottomasti liian lähelle tärkeitä pohjavesialuetta ja niiden muodostumisalueita.

TÄSSÄ KUVA

Närpiön osalta loputkin hiljaisiksi alueiksi arvioidut alueet ollaan kaavoittamassa tuulivoimateollisuudelle. Näin ei tule tehdä, sillä nykytietämyksen mukaan mm. hiljaisuudella on valtava merkitys ihmisten hyvinvointiin, kuten myös rauhallisella yötaivaalla.

Närpiössä on tällä hetkellä toiminnassa olevia, rakenteilla olevia ja kaavoituksella varattuja tuulivoimaloita yhteensä jo noin 134 kpl ja niiden lisäksi Bredåseniin ollaan kaavoittamassa vielä 43-44 voimalaa, siis yhteensä lähes 180 tuulivoimalaa Närpiön alueella!

Närpiöön ei ole tarpeen kaavoittaa enää yhtään uutta tuulivoima-aluetta. Uudet hankkeet tulee ehdottomasti pysäyttää kunnes saadaan luotettavaa tietoa tuulivoimaloiden pitkäaikaisvaikutuksista. Pyydämme vastineen tähän mielipiteeseemme.